

natuurtoets

Quickscan natuurtoets woningbouw Ooster Mheenweg, Hierden

Inventarisatie en beoordeling effecten in het kader van de Wet natuurbescherming, onderdelen soort- en gebiedsbescherming

Opdrachtgever

Bouwbedrijf J. Timmer BV

Status

definitief

Zuiderzeelaan 53
8017 JV Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets woningbouw Ooster Mheenweg, Hierden

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling effecten in het kader van de Wet natuur-
bescherming, onderdelen soort- en gebiedsbescherming

Projectcode

Datum

Status

21-271

28 mei 2021

definitief

Auteur(s)

J. (Jonathan) Filius

Tweede lezer

A. (Astrid) van Teeffelen

Opdrachtgever

Bouwbedrijf J. Timmer BV

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Filius, J. (2021). Quickscan natuurtoets woningbouw Ooster Mheenweg, Hierden. Inventarisatie en beoordeling effecten in het kader van de Wet natuurbescherming, onderdelen soort- en gebiedsbescherming. Rapport 21-271. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doel	3
1.2 Plangebied en voorgenomen ontwikkelingen	3
1.3 Leeswijzer	3
2. Kader en methode	5
2.1 Wet natuurbescherming	5
2.2 Onderzoeksmethode	6
3. Gebiedsbescherming	8
3.1 Natura 2000	8
3.2 Gelders Natuurnetwerk	9
4. Soortbescherming	11
4.1 Flora	11
4.2 Zoogdieren	11
4.3 Vogels	12
4.4 Amfibieën	14
4.5 Overige soortgroepen	14
5. Geraadpleegde bronnen	15

Samenvatting

Aanleiding en doel

Voor een perceel aan de Ooster Mheenweg in Hierden zijn plannen om woningbouw te realiseren. Hiervoor is een bestemmingsplanwijziging nodig. In het kader van de ruimtelijke procedures heeft Ecogroen effecten van uitvoering van het plan getoetst aan de wettelijke bescherming van soorten en gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland) in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb).

Soortbescherming

- Op korte afstand (300 meter) ten zuidwesten van het plangebied is een nestpaal voor ooievaars aanwezig. Ooievaars hebben een hoge tolerantie en zijn weinig kwetsbaar voor verstoring. De beoogde invulling met woningen heeft een weinig verstrend karakter. Er is zodoende geen sprake van negatief effect op de functionaliteit van de nestlocatie.
- Gedurende de broedtijd zijn diverse algemene vogels broedend te verwachten in en in de directe omgeving van het plangebied.
- In het plangebied zijn geen beschermde flora, zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden aangetroffen of te verwachten, uitgezonderd soorten waarvoor in de provincie Gelderland vrijstelling van ontheffingsplicht geldt. Vervolgstappen zijn voor deze soortgroepen niet aan de orde.
- Het onderdeel 'soortbescherming' van de Wnb staat de wijziging van de bestemming niet in de weg.

Gebiedsbescherming

- De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn 'Veluwerandmeren' en 'Veluwe', gelegen op een afstand van respectievelijk 1,5 en 1,6 kilometer van het plangebied. Vanwege deze afstand worden negatieve effecten op Natura 2000-gebieden, met uitzondering van stikstofdepositie, uitgesloten.
- Het plangebied ligt op circa 760 meter afstand van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Gezien deze afstand, de tussenliggende bebouwing en infrastructuur en de aard van de plannen worden negatieve effecten op het NNN uitgesloten.
- Effecten op belangrijke weidevogelgebieden en ganzenrustgebieden zijn gezien de ruime afstand (>6 km) uitgesloten.
- De Wet- en regelgeving omtrent de bescherming van gebieden staat vaststelling van het plan voor het onderdeel gebiedsbescherming niet in de weg. Vervolgstappen zoals een vergunningaanvraag zijn niet nodig.

Advies

- Negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie tijdens de bouwfase en gebruiksfase kunnen over grote afstand optreden. Hoewel het in voorliggende situatie een ontwikkeling betreft op redelijke afstand van Natura 2000-gebied, kan een effect alleen op juridisch sluitende wijze worden gemotiveerd

middels een stikstofberekening met het rekenmodel AERIUS. Het advies is daarom om een AERIUS-berekening uit te (laten) voeren om de stikstofdepositie in beeld te brengen.

- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Uitvoering van de werkzaamheden dient zoveel mogelijk buiten het broedseizoen plaats te vinden. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen 1 maart en 15 juli worden aangehouden als broedseizoen. Indien werkzaamheden in de periode half februari tot half december worden opgestart, adviseren we om voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te laten voeren.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Bouwbedrijf J. Timmer bv heeft het voornemen om zeven woningen te realiseren aan de Ooster Mheenweg op het perceel tussen nummer 7 en 9 in Hierden (Kadastraal perceel Harderwijk sectie A nr. 3380, figuur 1.1). Hiervoor is een bestemmingsplanwijziging nodig. Uitvoering van het plan kan effect hebben op beschermde natuurwaarden. De wet- en regelgeving omtrent de bescherming van natuur verplicht vooraf te toetsen of activiteiten (kunnen) conflicteren met beschermde natuurwaarden.

Deze natuurtoets beoordeelt de effecten van de beoogde ontwikkelingen op de onderdelen soort- en gebiedsgerichte natuurbescherming. Omdat een wijziging van het bestemmingsplan plaatsvindt, is ook getoetst of dit leidt tot aantasting van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), dat ruimtelijk beschermd is in het bestemmingsplan. Er vindt geen kap van bomen plaats, zodat niet wordt getoetst aan bescherming van houtopstanden.

1.2 Plangebied en voorgenomen ontwikkelingen

In de huidige situatie is het plangebied in gebruik als akker voor maïsteelt. Binnen het plangebied zijn geen bomen/boschages of oppervlaktewater aanwezig. Op het perceel is de bouw van zeven (senior)woningen beoogd. Het overige deel wordt ingevuld met tuinen, parkeerplaatsen en openbaar groen. Het plangebied ligt aan de westgrens van Hierden met ten westen agrarisch gebied. Op het perceel direct ten zuiden van het plangebied worden momenteel vergelijkbare woningen gerealiseerd.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn het wettelijk kader en de onderzoeksmethodiek beschreven. Vervolgens wordt een effectanalyse en -beoordeling gegeven ten aanzien van beschermde gebieden (hoofdstuk 3) en soorten (hoofdstuk 4). In hoofdstuk 5 zijn de geraadpleegde bronnen vermeld.

Figuur 1.1 Ligging plangebied (rood omlijnd). Bron kaartondergrond: Nationaal Georegister.

2. Kader en methode

2.1 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden (Overheid, 2020). In dit rapport wordt getoetst aan de bescherming van soorten en gebieden. Omdat bij de werkzaamheden geen vergunningsplichtige bomen worden gekapt hoeft er aan dit onderdeel niet getoetst te worden. Het onderdeel houtopstanden vormt daarom geen onderdeel van voorliggende rapportage. Kader 2.1 bevat een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet eist van iedereen zorgplicht voor de natuur. Zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat niemand moedwillig natuurgebieden of in het wild levende dieren of planten of hun directe leefomgeving mag verstoren, schaden of doden. Dit kan door het achterwege laten van een handeling of door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van voorzorg is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Natura 2000 (hoofdstuk 2)

Hoofdstuk 2 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrictlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR). Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de bescherming van natuurlijke habitats, habitats van soorten en leefgebieden van vogels. Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wet regelen de bescherming van (de doelen voor) Natura 2000-gebieden. Artikel 2.7 verplicht om vooraf te beoordelen of plannen, projecten en activiteiten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden geformuleerde doelen. Als uit de beoordeling blijkt dat geen effecten optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project of handeling niet nodig. Zijn (significant) negatieve effecten niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling nodig. Artikel 2.8 bevat de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan voor het vaststellen van een plan of het verlenen van een vergunning. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of handeling plaatsvindt, soms is dat het rijk.

Soorten (hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, ei-leg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrictlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 3.5.
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.
 - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als er aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het rijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer er voor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken en aan welk wettelijke belang wordt voldaan.

Toetsingskader bestemmingsplannen

De volgens de Wnb beschermde waarden dienen op twee manieren betrokken worden bij vaststelling en wijziging van een bestemmingsplan (Kaajan, 2018):

1. De uitvoerbaarheidstoets die volgt uit de Wet ruimtelijke ordening.
Met deze toets wordt de vraag of de beschermingsregimes uit de Wnb de uitvoerbaarheid van het plan in de weg staat beantwoord. Vrij vertaald wordt bepaald of er uitzicht is op het verkrijgen van een Wnb-vergunning of -onthefing voor het project dat voortvloeit uit het bestemmingsplan.
2. Wet natuurbescherming-toets, zoals vastgelegd in artikel 2.7 lid 1 Wnb & artikel 2.8 lid 1 Wnb e.v.
Kortweg: Voorafgaand aan vaststelling van het bestemmingsplan moet worden nagegaan of (uitvoering van) het plan kan leiden tot mogelijk significant negatieve effecten op een Natura 2000-gebied. Volgens vaste jurisprudentie bestaat deze toets uit een vergelijking tussen de feitelijke, planologisch legale situatie en de maximale plansituatie. Als het plan niet leidt tot effecten is het plan ook uitvoerbaar.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Overheid, 2020) en uitgewerkt in provinciale verordeningen.

In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het NNN vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen of nabij het NNN, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee-tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen en verankerd in de (gemeentelijke) bestemmingsplannen.

Omdat er voor de voorgenomen plannen sprake is van een wijziging van het bestemmingsplan, is voor het initiatief een toetsing aan het NNN aan de orde. In Gelderland wordt naar het NNN gerefereerd als het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Daarnaast is er een Groene Ontwikkelingszone (GO). Het GO bestaat uit gebieden met een andere bestemming dan natuur die ruimtelijk verweven zijn met het GNN en daar functioneel mee samenhangen en waarin wordt ingezet op versterking van die samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden (provincie Gelderland, 2021).

2.2 Onderzoeksmethode

Om de aanwezige of te verwachten beschermde waarden binnen de invloedssfeer van het plangebied in beeld te brengen is gestart met een literatuuronderzoek. Hierbij is onderzocht of beschermde soorten bekend zijn in of in de directe omgeving van het plangebied. Hiervoor is onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, 2021).

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor het veldbezoek dat op 4 mei 2021 (8°C, harde wind, regen en bewolkt) is uitgevoerd. Tijdens het veldbezoek zijn het plangebied en de

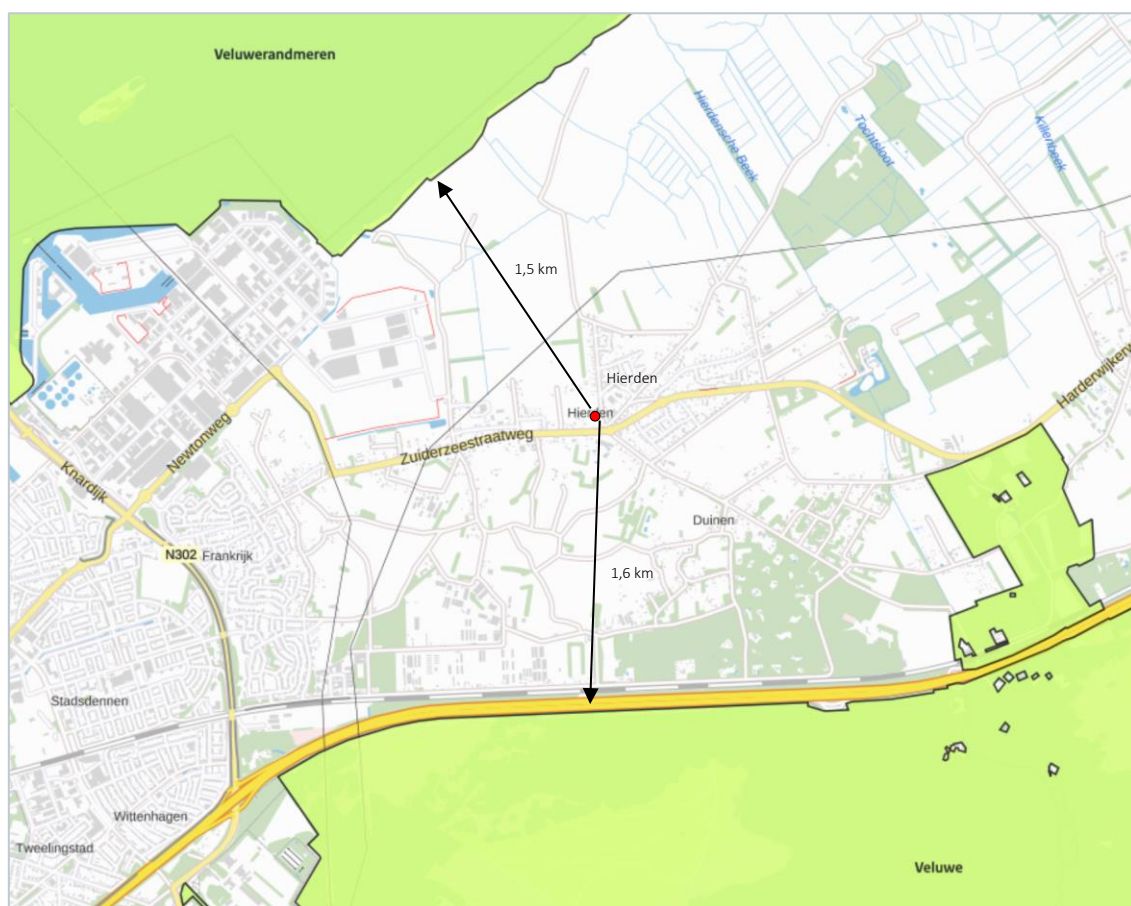

directe omgeving onderzocht, waarbij aandacht is besteed aan beschermde soorten binnen de Wnb. Speciale aandacht is uitgegaan naar aanwezigheid van (mogelijke) jaarrond beschermde nesten van broedvogels in de bomen binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden. Daarnaast zijn de bomen gecontroleerd op de geschiktheid als vaste verblijfplaats voor vleermuizen en grondgebonden zoogdieren zoals kleine marterachtigen.

3. Gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in Natura 2000-gebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn 'Veluwerandmeren' en 'Veluwe', gelegen op een afstand van respectievelijk 1,5, en 1,6 kilometer van het plangebied (zie figuur 3.1). Doordat het plangebied buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden is gelegen, zijn negatieve effecten door oppervlakteverlies van habitattypen en leefgebied op voorhand uitgesloten. De eventuele effecten beperken zich tot externe werking (uitstralende, of indirecte effecten). Het gaat bijvoorbeeld om mogelijke effecten op de waterhuishouding, uitstoot van stikstof en verstoring door licht of geluid. Op basis van de aard van de plannen, de tussenliggende afstand, bebouwing en infrastructuur, worden indirecte effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden – met uitzondering van stikstof – uitgesloten.

Figuur 3.1 Ligging plangebied (rode stip) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (groen) Veluwerandmeren en Veluwe. Bron: calculator.aerius.nl.

Stikstofdepositie

Gezien de aard en omvang van het plan en de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden zijn indirecte effecten als gevolg van stikstofdepositie mogelijk. Of dit al dan niet het geval is kan alleen worden getoetst door een stikstofberekening uit te (laten) voeren met behulp van het rekenmodel

AERIUS. Een dergelijke toetsing waarbij wordt gerekend met machine-uren en emissiefactoren kan worden gevraagd door bevoegd gezag. Ter onderbouwing van de plannen wordt geadviseerd een dergelijke toetsing uit te (laten) voeren.

3.2 Gelders Natuurnetwerk

Uit de interactieve kaarten van Provincie Gelderland blijkt dat het plangebied buiten het GNN ligt op 760 meter afstand van het GNN (zie figuur 3.2). Met de beoogde ontwikkeling wordt afgeweken van het vigerende bestemmingsplan. De provinciale regels van Gelderland over het GNN gelden echter alleen voor gronden binnen het GNN. De “nee, tenzij” afweging is daarom niet aan de orde. In het kader van goede ruimtelijke ordening is het wel noodzakelijk te waarborgen dat een plan de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN niet aantast. Goede ruimtelijke ordening houdt in dat naastgelegen functies elkaar niet te veel hinderen.

Figuur 3.2 Ligging plangebied (rode vlak) ten opzichte van het NNN (blauw). Bron: PDOK.

Het plangebied ligt omsloten door bestaande woonwijken, waardoor er bebouwing, straten en groenstructuren tussen het plangebied en het GNN/GO gelegen zijn, welke een afschermende werking hebben. Vanwege deze ligging en de afstand van 760 meter tot het GNN/GO heeft het plan geen negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden. Dat wil zeggen dat rust, donkerte, openheid landschap, de

kwaliteit van de bodem, water en lucht, waterhuishouding, oppervlakte, robuustheid, aaneengeslotenheid en de samenhang van het GNN/GO, niet worden aangetast door het plan. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van het GNN/GO is niet aan de orde.

4. Soortbescherming

4.1 Flora

Binnen het plangebied is beperkt vegetatie aanwezig aan de akkerranden. Het grootste deel is geploegd en ingezaaid met maïs. Vegetatie binnen het plangebied bestaat voornamelijk uit algemeen voorkomende soorten zoals hondsdrif, paarse dovenetel, vogelmuur, rietwenkgras, witte dovenetel, straatgras en ze-venblad. Verder zijn er rondom het plangebied bomenrijen aanwezig (zomereik).

Tijdens het veldbezoek zijn geen in de Wnb beschermde plantensoorten aangetroffen. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens worden deze soorten ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is in het kader van de Wnb niet aan de orde.

4.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 4.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven.

Kader 4.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

Tijdens de quickscan zijn geen potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. Bebouwing ontbreekt in het plangebied waardoor verblijfplaatsen in bebouwing uitgesloten zijn. De bomen direct grenzend aan het plangebied zijn ongeschikt als vaste verblijfplaatsen van vleermuizen door het ontbreken van geschikte holten, spleten en/ of loszittend schors. Door de voorgenomen plannen gaan zodoende geen verblijfplaatsen verloren. Vervolgstappen ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Foerageergebieden vliegroutes

Het plangebied vormt door de afwisseling tussen openheid en naastgelegen en tuinen met opgaand groen geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Er kunnen diverse soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger foerageren. Door de plannen gaat er echter geen onmisbaar foerageergebied verloren, aangezien in de directe omgeving voldoende geschikte uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn in de vorm van tuinen en agrarische percelen. Ook na realisatie van de plannen vormt het plangebied ook deels weer geschikt foerageergebied. Binnen en langs het plangebied zijn geen lijnvormige elementen aanwezig die kunnen fungeren als vliegroute. Door de plannen gaan geen onmisbare foerageergebieden of vliegroutes verloren. Vervolgstappen ten aanzien van vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Grondgebonden zoogdieren

Vaste verblijfplaatsen van beschermde grondgebonden zoogdieren zoals eekhoorn en wezel worden op basis van terreinkenmerken, het veldbezoek en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2020) uitgesloten. Het perceel fungeert mogelijk wel als foerageergebied van kleine marterachtigen, hetzij in beperkte mate vanwege het ontbreken van een kruidenlaag in het maïspaneel. Door het ruime aanbod aan geschikter foerageergebied in de directe omgeving, zoals de aanwezige ruigtes en houtwallen rondom het perceel en erven in de omgeving, vormt het plangebied geen onmisbaar foerageergebied. Als gevolg van nieuwbouwplannen worden geen verblijfplaatsen of onmisbaar foerageergebied van kleine marterachtigen of andere beschermde grondgebonden zoogdieren aangetast. Vervolgstappen zijn daarom niet aan de orde.

Wel zijn in het plangebied (zij het beperkt door de intensieve grondbewerking voor de maïsteelt) vaste verblijfplaatsen van een aantal algemeen voorkomende grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten. Dit zijn onder andere huisspitsmuis, rosse woelmuis, veldmuis en gewone bosmuis. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele verblijfplaatsen en/of exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Gelderland vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

4.3 Vogels

Bij vogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie kader 2.1).

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Voor een aantal vogelsoorten geldt dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 4.2).

Kader 4.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt in provincie Gelderland verstaan: in functie zijnde nesten van de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Ooievaar

Ten zuidwesten van het plangebied, op 300 meter afstand, staat een ooievaarspaal (zie figuur 3.1). Ten tijde van het veldbezoek (d.d. 4 mei 2021) zijn geen (adulte) exemplaren in of in de nabijheid van het nest waargenomen. Ook zijn geen (recente) sporen zoals voedselresten en uitwerpselen rond de paal aangetroffen. Gezien de start en de duur van de broedperiode (maart t/m augustus) is het nest naar verwachting dit jaar niet in gebruik.

Het plangebied kan gezien het terreingebruik en bekende waarnemingen in de omgeving (NDFF, 2021) onderdeel uitmaken van het foerageergebied. Door het plan gaat er echter geen onmisbaar foerageergebied verloren. Dit omdat het plangebied door het huidige gebruik (maïsteelt) geen optimaal foerageergebied vormt. De soort heeft een voorkeur voor vochtige, extensieve en pas gemaaide graslanden. In de (directe) omgeving van het plangebied zijn voldoende geschikte(re) uitwijkmogelijkheden aanwezig. De actieradius van de soort - de afstand tussen een nest en voedselgebieden - bedraagt daarnaast enkele kilometers (Roodbergen *et al.* 2011). Er is zodoende geen sprake van negatief effect op het foerageergebied.

De voorgenomen ontwikkelingen hebben geen negatief effect op de functionaliteit van het nest. Ooievaars hebben een hoge tolerantie en zijn weinig kwetsbaar voor verstoring (Krijgsveld *et al.* 2008, 2004, Ottburg *et al.* 2008). Er zijn diverse praktijkvoorbeelden van situaties waarbij ooievaars op korte afstand van en zelfs op bebouwing succesvol tot broeden komen. De invulling van het plangebied met woningen heeft een weinig verstrend karakter. Er is zodoende geen sprake van een negatief effect op de functionaliteit van de nestlocatie van ooievaar. Wel dient bij uitvoering van de plannen verstoring van eventueel aanwezige broedgevallen voorkomen te worden. Dit kan door buiten het broedseizoen te werken, zie ook onder overige broedvogels. Op deze wijze staat de aanwezigheid van de ooievaarspaal vaststelling en uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg.

Overige soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen

Overige jaarrond beschermde nesten van broedvogels of belangrijke onmisbare foerageergebieden van deze soorten zijn niet in het plangebied aangetroffen of bekend (NDFF, 2021) en worden gezien de afwezigheid van geschikte broedgelegenheid (w.o. gebouwen en bomen) ook niet verwacht.

In en rond de omliggende woningen aan de Ooster Mheenweg zijn waarnemingen van huismussen bekend (NDFF, 2021, Oudshoorn, 2018). Het plangebied (met name de randen) maakt onderdeel uit van het foerageergebied. De voorgenomen plannen hebben gezien de reeds aanwezige verstoringbronnen (bebouwing en verkeer) en de tolerantie van de soort voor verstoring geen negatief effect op de aanwezige nestplaatsen en de functionele leefomgeving. Daarnaast zijn in de directe omgeving voldoende uitwijkmogelijkheden. Er is geen sprake van negatieve effecten op huismus. Vervolgstappen zijn niet aan de orde.

Overige broedvogels

Het plangebied is vanwege het ontbreken van bebouwing, oppervlaktewater en opgaand groen van beperkt belang voor broedvogels. Gezien de het gebruik (maïsakker) en nabijheid van bebouwing en verkeer worden ook grondbroeders niet verwacht. In de directe omgeving, binnen de verstoringzone, kunnen onder andere houtduif, witte kwikstaart, merel en roodborst wel verwacht worden.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen 1 maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. In het kader van de Wnb wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Een aantal soorten, zoals houtduif en merel, kunnen vroeg starten met broeden maar kunnen ook tot laat in het seizoen doorgaan met broeden. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

Bij uitvoering van de plannen in de periodes tussen half februari en half december, is het advies om voorafgaand aan de werkzaamheden na te gaan of nog bewoonde nesten van vroeg- of laatbroedende vogels aanwezig zijn binnen het plangebied.

4.4 Amfibieën

In het plangebied ontbreekt (permanent) oppervlaktewater, waardoor voortplanting van amfibieën is uitgesloten. Op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en verspreidingsgegevens (NDFF, 2021) wordt ook overwintering van de soorten in de Habitatrichtlijn, de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde amfibieën zonder provinciale vrijstelling (zoals knoflookpad, poelkikker en heikikker) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Wel is -hetzij beperkt- overwintering van algemene amfibieënsoorten zoals gewone pad en bruine kikker te verwachten in (muizen)holen en de strooisellaag in het plangebied. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Gelderland vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wnb, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is.

4.5 Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2021) worden in het plangebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van beschermde reptielen, insecten, vissen en ongewervelden. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wnb is niet aan de orde voor deze soortgroepen.

5. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Broekhuizen, S. et al. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- Kaajan, M.M. (2018). Bescherming van Natura 2000-gebieden via het bestemmingsplan. Tijdschrift Natuurbeschermingsrecht Nummer 5-6, augustus 2018. SDU. Den Haag.
- Krijgsveld, K.L., R.R. Smits en J. van der Winden (2008). Verstoringsgevoeligheid van Vogels. Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie, Bureau Waardenburg, 23 december 2008. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Krijgsveld, K.L., S.M.J. van Lieshout, J. van der Winden & S. Dirksen (2004). Verstoringsgevoeligheid van vogels. Literatuurstudie naar de reactie van vogels op recreatie. Bureau Waardenburg bv (rapport 03-187) in opdracht van Vogelbescherming Nederland.
- Ottburg, F.G.W.A et al. (2008). Vuurwerk & Vogels. Afwegingskader voor vergunningverlening ten aanzien van vuurwerkevenementen in en nabij Brabantse Vogelrichtlijngebieden. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 1594.
- Oudshoorn, M. (2018). Quickscan natuurtoets bestemmingsplanwijziging Ooster Mheenweg, Hierden. Inventarisatie en beoordeling effecten in het kader van de Wet natuurbescherming, onderdelen soort- en gebiedsbescherming. Rapport 18-186. Ecogroen bv Zwolle.
- Roodbergen, M., J. Nienhuis & F. Majoor (2011). Habitatvoorkeur van broedende Ooievaars in de IJsselvallei. SOVON-onderzoeksrapport 2011/16. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Internet

- Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>).
- NDFF (2021). Nationale Databank Flora en Fauna (<https://ndff-ecogrid.nl>). Laatste raadpleging op 6 mei 2021.
- Overheid (2020). Actuele tekst Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0030378/>). Laatste raadpleging oktober 2020.
- Overheid (2021). Wet natuurbescherming (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/>). Laatste raadpleging 6 mei 2021.
- RAVON.nl (Website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen). Laatste raadpleging 6 mei 2021.
- Sovon.nl (Website met soortinformatie over vogels). Laatste raadpleging 6 mei 2021.
- Zoogdierenvereniging.nl (Website met soortinformatie over de Nederlandse zoogdieren). Laatste raadpleging 6 mei 2021.